UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato in primam Digesti Veteris Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Capitis diminutione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96393

Visual Library

§. **Curator.** Si per reſtitutionem a parte cõtractus receditur, poteſt ille, cõtra quem agitur, a toto recedere, hoc dicit.

LEX XV.

MInor. Reſtituto fideiuſſore non videtur reſtitutus principalis, hoc dicit.

§. **Minor.** Per reſtitutionem nõ reuocatur libertas cõceſſa per emptorẽ. h. d.

§. **Mulier.** Aduerſus pactum circa dotem appoſitũ minor reſtituitur, hoc dicit.

LEX XVI.

SI res. Aduerſus venditionẽ validam minor reſtituitur. hoc dicit. ¶ Querit gloſ. de quibus rebus loquitur. Reſpõ. qđ poteſt itelligi de iure antiquo, ⁊ de iure nouo, tene illam, que loquitur de his, que ſeruando ſeruari non poſſunt, in quibus minor reſtituitur demum, ſi patitur grande damnum.

LEX XVII.

IUnius. Minore reſtituto, reſtituitur actio in priſtinũ debitorẽ, ĩ eo ſtatu, ĩ quo erat tẽpore nouationis, hoc dicit. ¶ Opp. ĩ. de fideiuſ. l. ſi Titiꝰ. Sol. Iſtud ꝓpter fraudẽ creditoris. ¶ Opp. quod prior debitor nõ fuit liberatus, l. j. in fi. de noua. Sol. glo. ⁊ dic vt ĩ ea. ¶ Oppo. ĩ. ad Velle. l. debitrix. §. fi. Sol. vt in glo.

De capitis diminutione. Rubrica VI.

¶ Dictum eſt de reſtitutione in integrũ, que fit a pretore cõcedẽte actiones ad hoc, vt ſ. dixi, de dolo, ⁊ in titu. qđ metus cau. Item de reſtitutione, que cõcedit per officium iudicis, vt in tit. preceden. Eſt quedam alia reſtitutio, que fit a pretore reſtituente actionem ipſo iure, vt quãdo prima actio parit capitis diminutionem, de qua loquitur iſte titu. ⁊ ĩ. declarabo.

LEX PRIMA.

CApitis. Opponitur infra ad ſenatuſcõſultum Macedonianum. l. iiij. §. finali. Solutio, Intellige hic immutatum ſtatum, facto hominis interueniente, vt in gloſſa.

LEX SECVNDA.

PErtinet. Hoc edictũ habet locum in capitis diminutione, que ſalua ciuitate contingit, nõ ĩ alijs. h. d. Vel breuius, Hoc edictũ habet locum in minima capitis diminutione tãtũ, hoc dicit. Not. tex. qui dicit, neq; poſſint hi penitus cõueniri, quod illi, q amittunt ciuitatem, conueniri non poſſunt. Facit ad id, quod dicam in l. amiſſione. ⁊ in l. tutelas. in fine. ĩ. eodem.

a §. **Ait pretor.** [a] Primo quero quã reſtitutionẽ continet iſte tit.? Reſpõ. gl. not. debes ſcire, qđ ſecũdum rigorem iuris, qñ aliquis capite minuitur, videtur alius homo, ⁊ ideo a prima obligatiõe, ⁊ actione liberat, vt ĩ. l. pri. §. fi. ſed qꝛ naturalit, ⁊ vere eſt idẽ homo, ꝑtor, q eqtatẽ naturalẽ ſequit, per hoc edictũ reſtituit ꝯ eũ actionẽ primã vtilẽ, vel ĩ factũ. ¶ Quero ſecũdo in quo differt hoc edictũ, ab edicto quod cũ eo? Reſpon. per hoc reſtituitur actio in capite minuto, vt dixi: per illud hec actio reſtituta limitatur, vt in caſibꝰ ibi expreſſis, non detur, niſi quatenus facere poteſt, vide glo.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Ait ꝑtor. De capitis diminutione vide Ioã. And. in c. j. de obligat. ad ratiocinia.

§. **Hi qui.** Capitis diminutio non liberat quẽ a naturali obligatione, nec eum impedit poſt ciuiliter obligari, hoc dicit, quem caſum nota.

§. **Nemo.** Capitis diminutio nõ tollit actiones ex dimicto deſcendentes, h. d. Et licet glo. vacillet ne intellectu huius §. tamen debet intelligi de actu, ſeu obligatione naturali ⁊ etiam ciuili l. tutelas. §. iniuriarum. ĩ. eodem.

§. **Ei qui.** Arroganti non reſtituitur actio per hoc edictum. hoc dicit.

LEX III.

LIberos. Arrogatione patris filij capite minuuntur. hoc dicit.

§. **Emancipato.** Emancipatione capitis diminutio contingit. Item qui caput non habet. illud non mutat. hoc dicit.

LEX V.

1 Bannitus noſtri temporis an equiparetur deportato.
2 Bãnitus alicuius ciuitatis nõ perdit niſi iura illius ciuitatis.
3 Bannitus quando quis poſſit facere teſtamentum, heres inſtitui, ⁊ ſuccedere ab inteſtato.

a **A**Miſſione [a] Ciuitatis ſit.

* §. **Qui deficiunt.** [*] Qui ciuitatẽ Romanã pdunt, capite minuuntur. h. d. In hac l. in verſi. qui deficiũt, videtur caſus,
1 † quod banniti equiparantur deportatis. nam deportati amittunt omnia, que iuris ciuilis ſunt, vt hic in pricipio, ⁊ ĩ ver. vel relegati. Ita banniti, hoc eſt, qui deficiunt ab his, ſub quorũ imperio, ⁊ iuriſdictione ſunt, perdũt ea que iuris ciuilis ſunt, vt hic in §. qui deficiunt. Et ſic videtur probari gl. que eſt in §. rele
b gati. Inſti. qui. mod. ius pat. pot. ſol. Ego tñ de hoc diſputaui vnã queſtionẽ Piſis, q̃ incipit, Lucane ciuitatis, ⁊c. Et determinaui ſic, ꝙ ille qui eſt banitꝰ imperij, equiparat deportato, ⁊ perdit ea que ſunt iuris ciuilis, vt hic. Et ita intelligũtur iura noua, que dicũt, banno imperiali ſubiaceãt, hoc eſt, iura ciuilia perdant, vt in aut. itẽ nulla cõmunitas. C. de epiſco. ⁊ cleri. ⁊ in
2 multis alijs. Sed ille, † q eſt bannitus alicuius ciuitatis, vel regni, nõ pdit ea q̃ ſunt iuris ciuilis ciuiũ Romanorũ, ſed ea que ſunt ꝓpria iura illius ciuitatis, vel regni, ſicut hic nõ pdit ea, q̃ ſunt iuris gentiũ cõmunia omnibꝰ gentibꝰ. l. quidã ſunt ꝓpria ciuibus Romanis. ſed ea que ſunt ꝓpria ciuiũ Romanorũ illa perdit. Ita bãnitus ciuitatis alicuius pdit ea, que ſunt ꝓpria ciuitatis illius, non ea que ſunt communia omnibus, qui ſunt ſub Romano imperio. Ita ſentit Iacobꝰ de Are. in l. ex facto. ĩ. ad Trebel. Aduertendum tamen eſt, quod ad hoc vt talis bannitus perdat ea que ſunt ciuitatis illius, duo requiruntur, ſcilicet, quod iſte fuerit inobediens, ⁊ aufugerit ab illius imperio cui ſubeſt, ⁊ ſic eſt
c bãnitus. Item, ꝙ [c] in hoſtium numerũ ſe conferat. Iſta duo po
d nuntur [d] hic. Conferre autem ſe in numerũ hoſtiuʒ intelligo, vbicunque eſt talis bãnitus, qui per formã ſtatuti poteſt ĩpune offendi. Nam cum ſtatutum permittit eum offendi impune, indicit ei bellum, ⁊ habet eum pro hoſte. l. hoſtes. ĩ. de capti. ⁊ l. iij. ĩ fi. ĩ. ad legem Corne. de ſica. Sed ſi eſſet bãnitus, nõ tamen haberetur vt hoſtis, nec poſſet offendi ex forma ſtatuti, tũc non dicerẽ eum
3 perdidiſſe ea, que ſunt ciuitatis ſue. † Et ex predictis ſequit deciſio multarũ queſtionum, de quibus cõſueuit dubitari, an bãni
e tus poſſit facere teſtamẽtũ, [e] an poſſit inſtitui, an ſuccedat ab inteſtato, ⁊ ſimilia. Nã ſi loquimur de bãnito, qui non poteſt offendi impune, non eſt dubium, qꝛ nihil perdit: ſi de alio, ⁊ tunc ſi quidem vellet facere teſtamentum, vel inſtituere in teſtamento valido tãtum ſecundum ſtatutũ illius ciuitatis ſue, cuius iura perdidit, nõ valeret. Sed ſi fieret de iure cõmuni, valeret, quia iura communia non perdit. Eodem modo, ſi hereditas ab inteſtato
f delata ſit, [f] ſecundum formã illoruʒ ſtatutoruʒ nõ capit. Sed ſi de iure communi, licet tamen ea retineat que ſunt iuris communis, tamen volens petere coram iudice non audiretur. vt ĩ. ti. ſed ⁊ ſi per pretorẽ. §. ſed ⁊ ſi cum decreto. Et idem dico per omnia in his, qui ſunt effecti hoſtes ex vigore alicuius reformationis, vel ipſa lege lata, vt hac lege dicit. ¶ Quero, licet iſti perdant ciuitatẽ, ⁊ ipſi nõ poſſint petere neque acquirere, an aliquo teneant, vt ipſi poſſint cõueniri, dicã ſtatim ĩ. eo. l. tutelas, ĩ fi.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Amiſſione. Ad declarationem huius legis eſt videndus Bar. in extraua. qui ſint rebelles, in verſic. ex tenore.

* CLAVD. ¶ Deficiunt. Vide pulchram queſtionem quam per hunc text. determinat Roma. conſi. cccclIIIJ. dubio j.

b ALEX. ¶ Diſputaui. Vide Bal. ĩ l. j. ĩ ix. q. C. de here. iſti. ⁊ ĩ l. j. C. de ſac. ſan. eccl. ⁊ ĩ l. Gallꝰ §. ⁊ quid ſi tãtũ, de libe. ⁊ poſthu. ⁊ Ange. ĩ l. ſi cum dotem. §. ſi pater. ĩ. ſolu. mat. ⁊ in l. ex facto. §. ex facto. ĩ. ad Treb. ⁊ in diſpu. que incipit, Bononie bannitus. Vide Bal. in l. iij. C. ſi pend. appella. mors interue. ⁊ Saly. in l. j. C. de here. iſti. ⁊ Bal. in l. vt vim. ĩ. de iuſti. ⁊ iure. ⁊ vide q dixi in l. ij. de requi. reis. Poſt Bar. ⁊ quod not. Bar. ĩ l. cũ mulier. ſol. ma. ⁊ Imo. in l. ſi cum dotem §. ſi pater. in princ. ⁊ Bal. in c. domino guerram, hic finit lex Corra. de ide inci. cõſue. re. Alleg. gl. hic, quod lex poteſt pro furto quem bannire, vel ad mortẽ dãnare, quando impunitas delicti pendet extrinſecus.

c POMA. ¶ Item quod. Bannitus non dicitur hoſtis, niſi indicatur mors a ſtatuto, vide Dec. l. veluti. ſ. de iuſti. ⁊ iur.

d ALEX. ¶ Conferat. Sed vtrũ ſtante tali ſtatuto, poſſit bannitus ſemel occidere? Bal. tenet quod non, per ibi not. in gloſſ. in l. j. C. de ſer. fugi. quia non eſt in bãno ſuijpſius. Facit l. liber. ad leg. Aquil. quod bene not. ibi, ſed ſi eſſet bannitus, non tamẽ haberetur, ⁊c. Vide quod not. Bald. in authentica, ⁊ omnino. C. ne vxor pro marito.

c ALEX. ¶ Facere teſtm̃. An bannitus poſſit facere teſtm̃, vide Bar. ĩ l. j. C. de hr̃. iſti. Adđ ꝙ dixi poſt Bar. ĩ l. ſi victũ. de re iudi. ⁊ no. pulchre Bar. ĩ l. ſi qua. de his q ſunt ſui, vel alieni iur. Ang. ⁊ Imol. in l. Gallus. §. ille caſus, de lib. ⁊ poſthu. ⁊ Bald. in l. j. C. de hered. inſti. ⁊ ibi Bartolus, ⁊ an eis ſuccedatur, vide Bald.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

Bal. hi, in fi. Sed an deportat⁹ preſcribat, vide Bal. in tit. de pa. Côſtā. i pri. in vſi. cū ſemper. vbi dicit, quod nullo tēpore pſcribit, quia a iure ciuili eſt penit⁹ alienus. l. j. §. hi quib⁹. de leg. iij. ⁊ quia pro mortuis habentur, facit quod no. in l. j. C. de here. iſtit. ⁊ in l. Gallus. §. ⁊ quid ſi tātū, de libe. ⁊ poſthu. ⁊ forte ciuiliter poſſidere nō poteſt: ⁊ ſi tali exilio etiā cepta vſucapio iterrūpit: ⁊ an ſtatutū cōprehēdat bānitos, vide omnino Bal. i l. cū mulier. ſ. ſolu. mat. Et an deſināt eſſe ciues, vide per Bar. i l. fi. ſ. de legatio. cum ſi. ℂ Adde an bannitus poſſit facere teſtamētū, vide Bal. cōſi. cccxxij. lib. iij. ⁊ cccxxx. eo. lib. ⁊ quid de dānatis ad perpetuum carcerem, per eundē conſi. ccxij. lib. ij. ℂ Poma. Vide Cepo. conſi. lxxvi. incip. circa primum dub. vol. j.

f P.PAV.P. ℂ Delata ſit. Vide Alexan. conſi. xxvj. ⁊ late conſi. lxxvj. volu. j.

§. Nunc reſpiciendum.

Capitis diminutio que iuris publici ſunt, non perimit. hoc dicit cum l. ſeq.

LEX VII.

1 ☞ Agnatio eſt nomen iuris, ⁊ capitis diminutione tollit: mater, ⁊ filius, ſunt nomina appellatiua nature, ⁊ capitis diminutione non pereunt.

3 Baſtardus natus de nobili patrimonio, an dicatur nobilis de patrimonio.

4 Baſtardus quando cōtineatur appellatione illorum de domo. ⁊ qui veniant appellatione illorum de domo.

a **Tutelas**. a Quod alicui ſub nomine appellatiuo cōcedit, illo perempto perit cōceſſio, alias ſecus. Itē capitis diminutione nomina iuris pereunt, nō nomina naturalia. h. d. Primo ponitur dictum. Secundo quedam illatio. Tertio ponitur ratio. Quarto, ratio dicti, ⁊ illationis. Secūda ibi, igitur. Tertia ibi, licet legitime. Quarta ibi, ex nouis. No. quod dixi i ſummario.

1 ℂ † Not. quod agnatio eſt nomē iuris, et capitis diminutione quis deſinit eſſe agnatus, ideo perimit ea, que ſub agnatorū nomine deferunt.

2 ℂ † Not. tertio, quod mater, ⁊ filius, ſunt nomina appellatiua nature, ⁊ capitis diminutione non pereunt, ſic

b nec alia iura naturalia. l. ij. §. hi qui. ſ. eod. Et per hoc dicebam[b]

3 † ſemel. Statutum dicebat qđ nobilis de patrimonio puniat in

c plus q̄ popularis delin ues, querebat vtrū baſtardus[c] diceretur nobilis de patrimonio, ⁊ allegabant illa iura, que dicunt, q̄ baſtardus non dicitur de illa familia, vt l. pronunciatio. ſ. de verbo. ſigni. ⁊ iſti. de leg. ag. ſuc. §. vulgo. Ego dixi q̄ dicte leges ni-

d hil faciūt, q̄ diſponūt per nomē iuris,[d] vt eſt agnatio, ⁊ ſimil. Sed ſtatutum predictū diſponit per nomina naturalia, que ita cadūt in baſtardū, ſicut in legitimū. Nomina vero familie ſunt

e nomina ciuilia,[e] que non cadunt in baſtardum, vt hic. Et intelligitur nobilis de patrimonio, idē de nobili patre natus, in quo non attenditur patria pōteſtas, vt hic aperte probat hec diſti

4 ctio. ℂ † Sed quid ſi ſtatutū dicit omnes de tali domo, an contineatur baſtardus? Hanc queſtionem tetigi in l. pronuntiatio. de verb. ſig. Dicā hic aliquantulum latius. Et primo eſt aduer

f tēdum, vtrum hec appellatio, de domo,[f] ſit iuris ciuilis, vel naturalis? Reſpond. quantum ad propoſitum eſt iuris ciuilis, q̄ appellatio naturalis apud omnes eſt vniformis, vt pater, mater, ⁊c. Appellatio vero ciuilis eſt difformis ſecūdū diuerſitatē gētiū, ⁊ ciuitatū, vt probatur i l. omnes populi. de iuſt. ⁊ iur. Sed hec appellatio de domo aſſumitur diuerſimode: Nam quādoq̄ domus, aſſumitur pro agnatione, vt l. cum vnus, in pri. de ali. ⁊ ciba. leg. ⁊ ſ. ad Syl. in l. j. i pri. ⁊ ibi per Iac. de Are. Quādoq̄ aſſumitur, domus, pro omnibus habitāt. b. in eadē domo. C. ne li. po. l. ſ. ⁊ C. ſi quacunq̄ pre. po. l. i. in fi. Item hoc videm⁹ hodie conſuetudine inductum in quibuſdā locis, q̄ dicantur de eadē domo oēs qui portant eadem inſignia, ſeu arma, ⁊ qui voluint diuidere domum, diuidunt inſignia, ſeu arma. Eſt ergo hec appellatio ciuilis. Videndū eſt ſecūdo, an hec appellatio cadat in baſtardum? Reſpon. ſecundum diuerſos modos intelligendi poteſt cadere, ⁊ non cadere. Aut enim accipis eandē domū pro eadem agnatione, ⁊ in eū non cadit, vt ſ. Aut accipis eandē domum pro omnibus deſcendentibus ex eodē ſanguine, et tunc in baſtardū caderet. Ita videtur tex. in d. l. pronūtiatio. in fi. Aut accipis eandem domum, pro omnib. habitantibus, ⁊ tunc ſit, vel non ſit baſtardus, non attēditur, ſed ſolum habitatio. Aut accipis eandem domū pro omnib. qui portant eadē inſignia, ⁊ ſecūdum hoc poſſet cōprehēdi. ⁊ no. per dictas leges. Itē aduerte, hec lex videtur itelligi de hereditate nondū acquiſita, que capitis diminutione perditur. ⁊ poſt q̄ eſt acquiſita, deſinit eſſe hereditas, ⁊ nō perit capitis diminutiōe. Secus in tutela: Ratio, q̄ hereditas tota queritur vno momento, ſed tutela habet cauſam ſucceſſiuam. Quere vlterius, ⁊ reſponde vt habes in glo.

ADDITIONES.

a ALEX. ℂ Tutelas. Et vide queſtiones deciſas per prin. huius l. per Bald. in l. generaliter, de epiſco. ⁊ cleric.

b POMA. ℂ Dicebā. Vide Ale. cōſi. ij. alias iij. j. vol. Fely. in pe. Decre. ⁊ in c. in preſentia. de proba. Bar. cōſi. xxvij. vol. j. ⁊ conſi. xviij. volu. j. Ant. conſi. liiij. alias ly.

c ALEX. ℂ Vtrum baſtard⁹. An appellatione nobilis ex patrimonio, cōtineatur baſtard⁹. Bar. i l. fi. C. de vex. ſigni. ⁊ bene facit text. i l. hac parte, ⁊ in l. ſi ſpurius. ſ. vnde cog. De iſtis omnib⁹ plene per Imo. in l. ex facto. §. ſi quis rogatus, ad Trebell. ⁊ ibi caſus. Adde quod non ſolum ipſi ſunt ignobiles, ſed etiam filij eorum legitime nati, etiam ex matre nobili.

d P.PAV.P. ℂ Per nomē iuris. Vide in materia Ant. de But. in conſi. liiij. lci. Ieſu Chriſti, ⁊c. videtur primo dictum ſpuriū. Item vide in materia, an baſtardi, vel filij veniant appellatione dom⁹, vel parētele, vel ſimilis, vide Alex. d quo ſcripſi ad Bar. in l. pronuntiatio. §. familie. ſ. de verb. ſignific.

e ALEX. ℂ Nomina ciuilia. Vide Bar. in l. item i poteſtate, ⁊ q̄ ibi dixi ſ. de his qui ſunt ſui vel alie. iur.

f ALEX. ℂ De domo. Vide an baſtardus contineatur appellatione illorum de domo, ⁊ quid in naturali tantum, vide Bald. in l. libertinus. C. de interdi. matri.

§. Iniuriarum.

Actiones ex delicto cum capitis diminutione ambulant. h. d.

§. Si libertate.

In eum, qui maximā, vel magnā, alias mediam capitis diminutionem patitur, ex hoc edicto nulla actio reſtituitur. h. d.

1 ☞ Bannitus licet perdat iura ſue ciuitatis, tamen ea non perdit ad ſui incommodum, quin obligetur ex his, que poſtea facit.

2 Bannitus an capiatur pro repreſalijs.

a §. Item cum ciuitas.

a No. diligēter hūc §. q̄ eo ipſo, q̄ qui amittit ciuitatē, perdit omnia bona ſua, ſine aliqua publicatiōe. Caſus artē, i quibus perdit ciuitas indiſtincte, vide in l. amiſſione. ſ. eo. Olim autem bona veniebant in fiſcum, hodie veniunt in perſonas enumeratas in aut. bona damnatorū. C. de bon. dam. Ille ergo, qui ciuitatē amiſit, eximit ab omni obligatione. Sed

b an ex poſt facto[b] poterit obligari? Gl. hic tenet q̄ ſic, vide eam.

1 Videtur ergo † q̄ licet bānitus perdat iura ciuitatis ſue quātū ad ſuum commodum, non tamen hoc ad ſuum incommodū, quin

2 obligetur ex his, que poſtea facit. † ⁊ ſic facit ad q. an bānit⁹ poſſit capi pro repreſalijs, ⁊ de hoc dixi plene i tract. repreſaliarū.

c ℂ Sed hic quero, quomodo cōueniuntur[c] iſti, cum text. ſ. eo. l. ij. dicat, q̄ hi non poſſunt penitus conueniri? Reſpō. debet itelligi, q̄ non poſſunt cōueniri pro geſtis antea, ſecus pro his, que geruntur poſtea. ℂ Quero, quid in eo, qui dedit ſe i arrogationem? Caſus eſt in l. in arrogatorem. ſ. de pecu. Sed cur ſec⁹ in illo magis quam in eo, qui redigitur in ſeruitutem? Dic vt in gl.

ADDITIONES.

a ALEX. ℂ Item cum ciuitas. Bald. tamen in l. j. C de cōtrahē. empt. in iij. q. querit, an bānitus poſſit vendere bona, que habet in ciuitate, Adde Ang. conſil. xxx.

b ALEX ℂ Ex poſtfacto. An amittens ciuitatē, poſſit conueniri de poſtea geſtis, ⁊ an bannitus teneat ad collectas, adde no. p Bar. in l. dānū. §. dāni. de dā. infe. Et de iſtis exilijs vide aliqua que dixi in l. creditor. de ſo. ⁊ ibi Bal in aut. habita. C. ne fi. p pa. eđ bannitj ⁊ rebelles non poſſunt agere: alle. Cy. in l. j. C. de na. lib. Sed an deportato in inſulam, poſſint reſeruari bona, vide Bal. in l. iij. C. ſi pen. app. mors inter. Et quod banniti noſtri tēporis non teneantur ad debita, firmat Bal. in l. ij. C. ad l. Iul. de adulte. ⁊ an eo caſu, quo banniti, vel relegati poſſunt conueniri, conueniantur in loco vnde ſunt banniti, vide Bar. in l. adulter. in prin. ſ. de adul. ℂ Adde an bāniti teneātur ad collectas, ⁊ an teneantur ad debita, Ro. conſi. lxxiij.

c ALEX ℂ Quomodo conueniuntur. Aduerte tamē, quod iſti q ciuitatē amittunt, ⁊ per cōſequēs bona, licet non poſſint eſſe in iudicio, poſſunt tamē ſe defendere, vt no. Bar. in l. ſed ſi hac. §. liberos. de in ius voc. Facit quod ipſe dixit i l. ſi fideiuſſor. §. ſi neceſſaria. qui ſatiſ. cog. ad no. hic per Bart. vide Roma. in l. recuſare. §. ſi quis ab alio. ad Treb. ℂ Poma. Vide aliquid p Alex. l. huiuſmodi. §. legatum. de leg. j.

LEX VIII.

1 ☞ Contractus dotis eſt iuris gentium.

Eas obligationes, Obligationes, que cauſam naturalem reſpiciunt, capitis diminutione non pereunt. Et loquitur iſta lex de obligationibus actiue competentibus his, qui capite minuūtur. h. d. ℂ † No. quod contract⁹

1 dotis

a a eſt iuris gētiū. ℂ Querit ergo glo. quare ſecus in iſta

actione, quam in actione ex empto,que ſimiliter eſt iuris gentium? Reſponde vt in gl.⁊ ī.eo l.vt quandoque,⁊c.

ADDITIO.

a ALEX.❡Contractus dotis.Contractus dotis eſt iuris gentium,etiam ſecundum Barto.in rub.ī.ſolu.mat.in fin.

LEX DECIMA.

1 ☞Fratres minores licet non poſſint aliquid habere in communi vel particulari,tamen legatum pro alimentis capiunt.

2 Legatum annuum ſeu in annos ſingulos habere non poſſunt fratres minores.

* LEgatum. *Summaui cū ꝓcedē. Per hāc l.cum ſimilibus allegatis in glo.

1 videtur,ꝙ licet fratres†minores ᵃ nō poſſint aliquid

a habere in proprio vel cōmuni,tamē legata eis relicta

b pro alimentis poſſunt capere, ᵇ quia potius in facto, quam in iure conſiſtunt.Sed cum iſti pro nulla re temporali in iudicio eſſe poſſint,quis petit iſtud legatum? Dixi in libello minoricarum,⁊ per iſtam l.fuit defenſa regula fratrum minorum. Lega

2 tum†tamen in annos ſingulos, ſeu legatum annuum habere nō poſſunt,quia aliquid proprietatis habet.

ADDITIONES.

* CLAVD.❡Legatum. Vide ad huius legis ampliationē l.ſi victum.ī.de re iudic.⁊ quod ibi Imol.⁊ Alex.dicunt.

a POMA.❡Fratres minores.Vide ad hoc Alexan.in l.ſi Stichū.§.i.in fi.ī.de verbo.oblig.

b ALEX.❡Poſſunt capere.Fratres minores ſunt capaces alimentorū,vide Bar.in l.ſeruos ad cuſtodiā tēpli.ī.de ali.⁊ cib.le.et vide Bal.ī aut.igreſſi.⁊ videt de mente Bal.in l.i.de his,qui ad lib.perue.non poſ.per Ang.Imo.⁊ Lu.in l. Stichū.§.ſtipulatio.in pri.de ver.obl. Adde pulchre quod voluit Abb.cōſi.xl.ꝙ frater minor ſit capax annui reditus ꝑ expēſis ſtudij.

LEX VNDECIMA.

CApitis. Iuriſcōſultus ponit hic tria genera capitis diminutionis,que nota.

† Quibus ex cauſis maiores vigintiquinque annis in integrum reſtituantur. Rub.vi.

LEX PRIMA.

a HVius edicti. ᵃ Primo cōmendat edictum, ⁊ ponit eius ſummarium.ſecundo ponit verba edicti ad literā. Secunda ibi,verba.

ADDITIO.

a ALEX.❡Huiꝰ edicti. No.de clauſula generali, Si qua tamē iuſta cauſa.⁊ Bar.ī l.ſeruo inuito.§.cū pror.ad Trebel.⁊ l.diuꝰ.de re iud.⁊ in l.ſi is, ad quem.ſ.de acqui.here.⁊ in l.j.C.de ſent.aduer.fiſ.lib.x.cū concor.tenet ꝙ nō cōceditur reſtitutio ꝓpter leſionem ex negligentia,vel ſupina ignorātia. Sed Cy.⁊ Bal.in l.j.C.de condi.inde.tenent cōtrarium,dummodo ſit illata extorſio,per l.illicitas,in prin.de offi.preſid.vide quod not.Bal.in l.j.ad finem.C.de requiren.reis.

a §.Verba autem. ᵃ Iſtud edictum diuiditur in quatuor partes. Primo prouidet abſentibus,vel iuſta cauſa impeditis.Secundo prouidet cōtra eos.Tertio prouidet contra negligentiā magiſtratuum. Quarto ponit clauſulam generalē cōcedēde reſtitutionis.Secunda ibi,itē ſi quis.Tertia ibi, cū ve de re magiſtratꝰ.Quarta ibi,item ſi qua.

ADDITIO.

a PO.❡Verba autē.Vide Alex.ī l.cū quidam.ī.de acqui.here.

LEX SECVNDA.

HOc edictum. Iuriſconſultus tractat hic de vltima parte edicti.

LEX TERTIA.

1 ☞Mine illate a pſona veriſimilit timēda, idućūt iuſtū metū.

2 Citatus ad locum ſuſpectum,non cogitur ire.

1 MEtus. Querit glo.†an mine faciāt iuſtum metū? Et tenet hic,ꝙ ſic.per l.iterpoſitas.C.de tranſactionibus.Et intellige,qñ mine ſunt illate a perſona veriſimiliter timenda,vt a quodā tyranno, vt eſt caſus ī l.Fulciniꝰ.§.j.quib.ex cau.ī poſ. ea. vel ab alio homine peſtilentioſo.l.i.C.ſi quis Imper.ma. Ita debet intelli

2 gi C.qd met.cau.l.metū.❡† Vltimo ᵃ gl.allegat iſtū textum,

a ꝙ citatus ad locum ei ſuſpectum non cogitur ire. ad hoc ī. ad Trebel.l.de etate.⁊ extra de reſcrip.c.ſtatutum,lib.vj. Ad hoc ī.de legationibus,l.ſciendum.

ADDITIO.

a AND.BARB.❡Vltimo. Adde Bar.in l.de etate. Bal.in l.ex quacunq;.ſ.ſi quis in ius voc.non ierit.

LEX DECIMAQVINTA.

a AB hoſtibus. ᵃ Nota,quod bonis abſentis conſtituitur procurator. Pro hoc l.j.ī.de priui.cre.❡ Nota gloſſ.que incipit,ſi,id eſt,quamuis,⁊c.

ADDITIO.

a ALEX.❡Ab hoſtibꝰ. Vide q̄ dixi in l.muto.§.ſi.ī.de tut.⁊ q̄ not.Bar.ī l.ignorare.ī fi.C.de reſt.mi.Et ad iſtā glo.vide omnino Imo.ī l.q bona.§.ſi alienas,in ꝓ.itē addo inquātū dicit,ꝙ ſi dñs,⁊c.de dā.infec.⁊ vide Bar.in l.j.in pri.ī.de bo.aut.iu.poſ.vide Ang.in cōſi.cxiiij.ꝑ Imo.in l.ſi quis inſtituatur heres in diē.poſt Bal.⁊ Ang.ī.de here.inſtit.⁊ ibi Paul.de Caſt.

§.Non autem minus. Glo.ponit hic bonam materiam, vtrum ille,qui eſt natus apud hoſtes,ſit ſpurius, vel habeat ius poſtliminij? Dic vt in ea.

1 ☞Dictio,poſtea,denotat modicum tempus.

3 Statutum de abſentibus, vel aliter impeditis, itelligitur cum adiectione,poſteave.

Abeſſe etiam dicitur quis in illo modico tempore,quo ſe preparat ad eundum,⁊ num.4.

Et ſic poteſt petere reſtitutionem.

4 Negligens quis non dicitur ī illo modico tēpore dato ad ſe preparandum ad petendam reſtitutionem in integrum.

5 Reſtitutio ad quid impetretur.

Reſtitutio eſt in priſtinum ſtatum repoſitio.

6 Vſucapio ſi eſt completa in preſentia per modicum tempus,⁊ ſic domino negligēte,an ei dabit reſtitutio,vt tempus abſentie ſubducatur.

7 Indefinita non equipollet vniuerſali,quando reſultat prauus intellectus.

8 Negligens hodie,quando preſumatur retro fuiſſe negligens.

9 Iudicium reſcindens eſt officium iudicis.

10 Libellus an requiratur in officio iudicis reſcindente,⁊ litis conteſtatio.

11 Officium iudicis reſcindens quando incipiat competere.

12 Reſtitutio in integrum intra quantum tempus petatur,⁊ terminari debeat.

13 Officium iudicis reſcindens ad quid detur.

14 Libellus in officio reſcindente quomodo formetur.

a §.Sed quod ſimpliciter. ᵃ Breuit hoc intēdit, ſecūdū lec.quā intēdo tenere. Quod diſponitur de tēpore abſentie, intelligitur de modico tēpore, quod excurrit poſtea, ſi in eo quis non fuit negligens,ꝙ arbitrio iudicis determinabitur.h.d.cū l.ſeq.⁊ diuiditur in quatuor partes. Primo ponit dictum. Secundo illud declarat.Tertio illud probat per rationem. Quarto illud deducit in practicam. Secūda ibi,vt ſi.ſecundum lecturam quam teneo.Sed ſecundum lect.gloſſ.ſecunda incipit ibi,nō quicūque.Tertia ibi,in l.nō enim. Quarta ibi,totumque.In tertia ibi,accipiēdum eſt,id eſt,acciquiēdū eſt cū iſta adiectione,poſteave, ſecundū Pet. ſed ſecundū glo.illa verba erant in edicto,quod nō habemus. Iſte §.legitur in prima parte tribꝰ modis. Duobus modis ſecūdū gloſſ. Tertio modo ſecundū Petrū, ⁊ melius, ⁊ notabilius in ſecūda parte legitur duobus modis in gl. In tertia ⁊ quarta parte nō eſt variatio aliqua. Legemꝰ ergo per partes,poſtea examinabimus materiā.❡Oppo.ad principium,quia iſta verba,poſteave,nō reperiūtur in edicto.Sol.dicit gl.fateor,ſed erāt in quodā edicto,quod nō habemꝰ,⁊ erant quedā verba,vt ponūtur in glo.ſuper verbo,pretor edixit,quod vide; ⁊ illud quod glo.dicit, quod ſi fuit abſens per xx. annos nō tamē reſtituit totū illud tempus,intellige,quādo quis fuit leſus vſucapiōe triēnij. Licet enim per xx.annos fuiſſet abſens, tamē ſolū trienniū eum leſit,⁊ ſic ſolum iſtud tēpꝰ reſtituitur. Secus ſi fuiſſet leſus in preſcriptiōe xx.anno.quia totum illud tēpus reſtitueretur eadem ratione,ſecundum hanc lect.no.Vide

1 glo.que no.eſt,†quod hec dictio,poſtea,denotat modicum tempus:⁊ ſic inducitur queſtio de teſte,qui dixit aliquem poſſediſſe tanto tēpore,⁊ plus. Quā queſt.hic examinat Hul,Ego tamen nani in l.cum furti.ī.de in lit.iurā.Cyn.ponit in l.ſi quis in ſuo.

2 C.de inoffi.teſt.tetigi in l.⁊ ſi poſt tres.ſ.ſi quis cau.† Secūdo,glo.hic,quod vbi lex non diſtinguit:nos tamen diſtinguemꝰ quod dic vt in l.de pretio.de publician,in rē act.Scdo modo legitur in gl.vt iſta verba,poſteave,eſſent poſita in edicto poſito in l.i.ſ.eo.Et ad illa verba continuabātur,quod totū diuinare eſt.Dicas ergo ſecundum Pet.ꝙ iſta verba,poſteave,non ſunt verba edicti,ſed Iuriſcōſulti dicentis,quod edictum ſupra ſimpliciter poſitum, de abſentibꝰ,vel alio modo impeditis, debet intelligi cū hac adiectione,poſteave:q̄ adiectio ad modicū tempus refertur,⁊ hec lectura magis placet.❡Ex quo nota,† quod

3 vbicu